

Met het duurzaam beheerplan wil Waterwegen en Zeekanaal NV de impact van baggerwerken op slikken en schorren beperken.

INTEGRAAL PLAN BOVEN-ZEESCHELDE IN DE MAAK

“Dit is méér dan een vaarweg”

AGENDA VOOR DE TOEKOMST

De onderzoeken in het kader van het integraal plan Boven-Zeeschelde zijn onderdeel van de Agenda voor de Toekomst. Michaël De Beukelaer-Dossche: “De Boven-Zeeschelde is geen geïsoleerd rivierdeel. Onderzoek toont aan dat de Schelde en haar monding één geheel vormen en dat ingrepen op de ene plek effect kunnen hebben op andere plaatsen in het estuarium. In de Agenda voor de Toekomst zoeken wetenschappers naar een evenwichtige combinatie van veiligheid, natuurlijkheid en bevaarbaarheid voor het hele estuarium. Ze gaan na hoe we de verschillende functies van het Schelde-estuarium duurzaam met elkaar kunnen verenigen, bijvoorbeeld als we gaan baggeren, of als er meer scheepvaart passeert. Dat doel is weerspiegeld in het integraal plan voor de Boven-Zeeschelde.”

Als in 2020 de eerste schepen gebruikmaken van de langverwachte Seine-Schelde-verbinding, mag de Boven-Zeeschelde zich schrap zetten. Er worden dan heel wat meer schepen verwacht op het rivierdeel tussen Gent en Rupelmonde. Hoe krijgen we die vlot naar hun bestemming gesluisd? En hoe vrijwaren we tegelijk de waardevolle natuur in het gebied? Vlaams waterwegbeheerder Waterwegen en Zeekanaal NV (W&Z) zoekt het uit met het integraal plan Boven-Zeeschelde.

Het idee voor een integraal plan lag al enkele jaren op tafel. “Vervoer over water wordt de norm”, zegt **Michaël De Beukelaer-Dossche**, projectingenieur bij de Vlaamse waterwegbeheerder W&Z. “Het is veilig, duurzaam en efficiënt: geen wonder dat steeds meer leveranciers én klanten de binnenvaart verkiezen. Maar dat legt een gro-

tere druk op de binnenwateren, waaronder de Boven-Zeeschelde. Om alle trafiek vandaag en in de toekomst in goede banen te leiden, kunnen we de situatie niet laten betijen. Bovendien is de Boven-Zeeschelde méér dan een vaarweg. We willen al haar functies duurzaam met elkaar verzoenen: vandaar het integraal plan.”

UITDAGINGEN

Het integraal plan, dat voortvloeit uit een haalbaarheidsstudie van W&Z, vertrekt van een integrale visie op de Boven-Zeeschelde. Scheepvaartinspecteur **Stijn Bosmans**: “De rivier wordt beperkt verruimd om doorgang te creëren voor grotere schepen. Tegelijk willen we het ecosysteem van de rivier ondersteunen, recreatieve mogelijkheden ontsluiten en de veiligheid van omwonenden garanderen. We integreren dus onder meer de doelstellingen van het Sigmoplan.”

Ter voorbereiding voert W&Z momenteel grondig onderzoek uit in en rond de Boven-Zeeschelde. Michaël De Beukelaer-Dossche: “Die onderzoeken werpen een verhelderend licht op de toestand van dit rivierdeel. We staan voor grote uitdagingen. Zo toont monitoring aan dat het slib in de waterkolom toeneemt. Dat kan nefast zijn voor de natuur: hoe meer slib, hoe

minder licht er tot de rivierbodem doordringt. Bovendien is de getijslag in heel de Schelde, ook in de Boven-Zeeschelde, de laatste jaren toegenomen. Het verschil tussen hoog- en laagwater wordt dus steeds groter. Verder onderzoeken we de kans op wateroverlast. Ondanks alle ingrepen in het kader van het Sigmoplan moeten we waakzaam blijven: de klimaatverandering en zeespiegelstijging zullen een grote impact hebben.”

EXPERTISE UIT BINNEN- EN BUITENLAND

W&Z trekt niet alleen op onderzoek uit. “We laten ons bijstaan door experts ter zake”, vertelt Michaël De Beukelaer-Dossche. “Denk maar aan het Waterbouwkundig Laboratorium, Universiteit Antwerpen, het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek en de studiebureaus IMDC en Tractebel. Hun deskundigheid wordt aangevuld door de werkgroep EGIPUS. Daarin zetelen onafhankelijke, internationale experts die hun

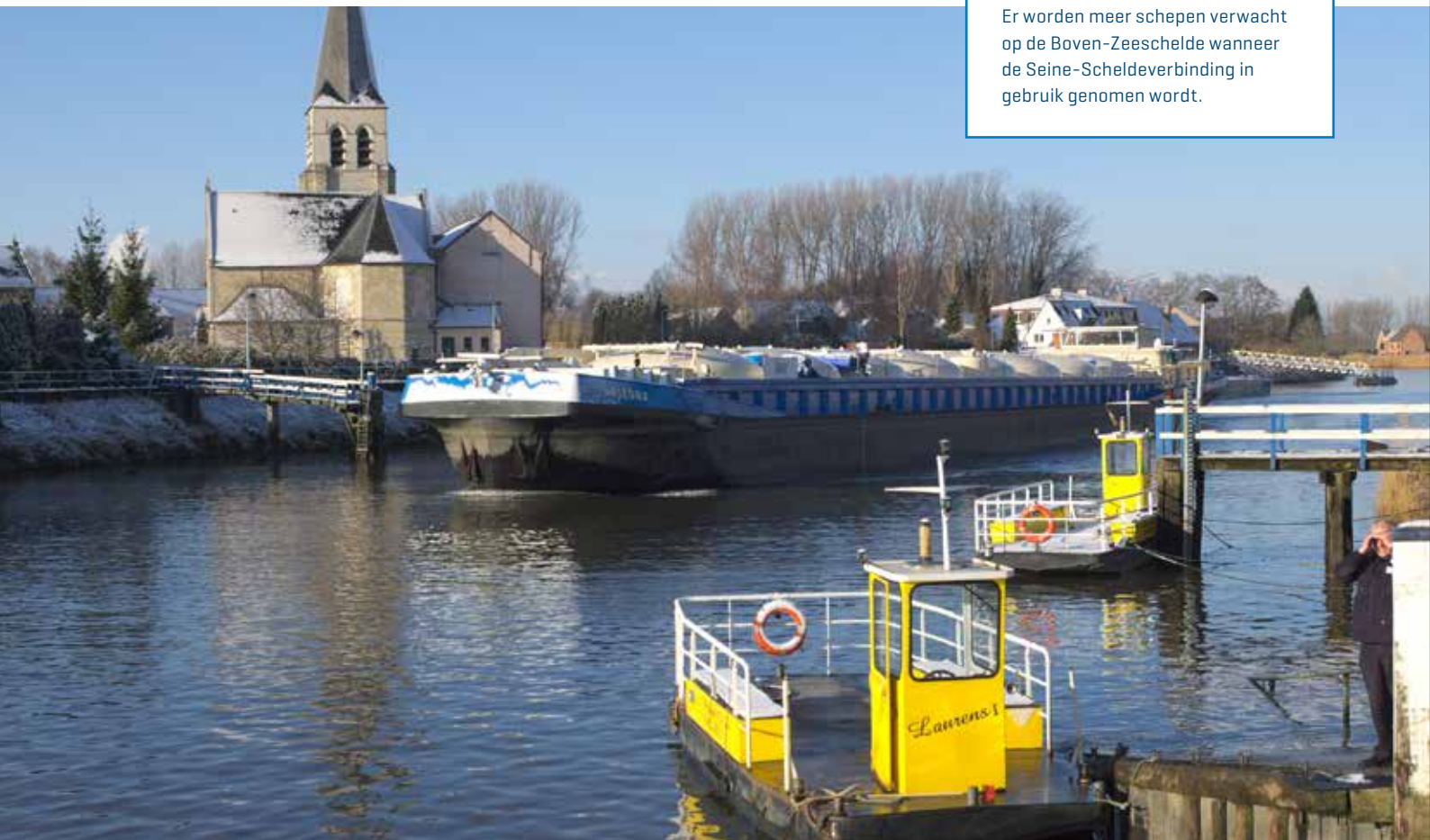
licht laten schijnen over de voortgang van het plan. Al die experts wisselen hun bevindingen continu uit.”

Er is ook een stuurgroep ingesteld, met vertegenwoordigers van de Vlaamse overheidsinstellingen, en een klankbordgroep waarin belanghebbenden uit het maatschappelijke middenveld feedback kunnen geven. “We wilden vanaf de start open communiceren en betrokkenen tijdens het traject laten meedenken. Dat draagt bij aan een breed draagvlak: cruciaal voor het welslagen van het integraal plan.”

SCENARIO'S

Hoe gaat het nu verder? Michaël De Beukelaer-Dossche: “Sinds juni werken we aan scenario's die een preciezer beeld geven van de impact van bepaalde ingrepen. Op basis van die informatie stellen we samen met de stuurgroep en de klankbordgroep het integraal plan op. In 2018 moet het er liggen.”

Er worden meer schepen verwacht op de Boven-Zeeschelde wanneer de Seine-Scheldeverbinding in gebruik genomen wordt.

DUURZAAM BAGGEREN

Tussen 2012 en 2013 voerde W&Z een haalbaarheidsstudie uit om na te gaan hoe de Boven-Zeeschelde beter bevaarbaar kan worden gemaakt en welke voor- en nadelen bepaalde ingrepen hebben. De studie resulteerde in een tweedelig vervolgtraject: het duurzaam beheerplan en het integraal plan. Voordat het integraal plan wordt uitgevoerd, is het duurzaam beheerplan aan de beurt. Dat moet de bevaarbaarheid van de rivier door baggerwerken verbeteren, met respect voor de natuur. Tot nu toe werd er enkel gebaggerd als W&Z of schippers lokale ondieptes hadden vastgesteld. De bedoeling is om het baggeren op een meer structurele manier aan te pakken. Om de impact op de waardevolle slikken en schorren te beperken, werkt W&Z samen met het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek.

Met het duurzaam beheerplan pakt Waterwegen en Zeekanaal NV baggeren op een meer structurele manier aan.

Het duurzaam beheerplan stippelt onderhoudsbaggerwerken voor de komende twintig jaar uit in een vastgelegd vaargeulprofiel. In augustus gingen de eerste baggerwerken van start, tussen de Gentse Ringvaart en de monding van het Zeekanaal in Bornem. Tegelijk startte W&Z drie pilootprojecten op om na te gaan hoe de omvang en frequentie van de baggerwerken beperkt kan worden. Tegen maart 2017, het begin van het broedseizoen, moeten die afgerond zijn. Daarna wordt er enkel nog occasioneel gebaggerd.

In deze zones vinden baggerwerken plaats in het kader van het duurzaam beheerplan.

